

Halászsati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

V. évfolyam

2004/
Július

A Haltermelők Országos Szövetsége
és Termék Tanács információs és marketing hírlevele

Egyedül itt sem megy

Sztanó János, a Haltermelők Országos Szövetsége és Termék Tanács elnöke az egyik legnagyobb halastó rendszert igazgatja, így jól tudja, milyen gondokkal küzdenek a magyar halászok. Az uniós csatlakozást követően változtak a piaci viszonyok is, a verseny kiéleződött, s újabb és újabb igényeknek kell megfelelni ahhoz, hogy ki-ki megőrizze piaci pozícióját, termelési színvonalát. A szövetség tevékenységének középpontjába is azok a feladatok kerültek, amelyek a halászok gazdálkodási érdekeit segítik érvényre jutni. A legutóbbi közgyűlésen két ilyen témakörben született döntés. Az egyik a termelői csoportok létrehozatala, a másik a TEHAG privatizációja. Mindkét kérdésben lépni kell, s úgy tűnik, nem tétlenül telnek a napok, hetek. Hogy miképpen alakul a jövő? Erről is szót váltottunk Sztanó Jánossal.

• Elnök úr, az már most látszik, hogy egy gazdaság egyedül – legyen az bármilyen nagy és erős – nem képes megvívni a piaci harcát, s mondhatni a globalizáció áldozatává válik. Egyetért-e ezzel a megállapítással?

– Egyetérték, s hozzáteszem: az új helyzethez mindenkinek sürgősen alkalmazkodnia kell! Az EU-ba történő belépéssel elértük azt, hogy a piac kitarult, a verseny megnövekedett. Nem csak a piacon – bár kétségtelen, hogy itt erősebb a versenyfutás – hanem a termelésben is. Az egyes haltermelők autonómiájának megtartása mellett gyorsan kell cselekedni. Ma határainkon belül és túl, több jól szervezett kereskedelmi láncolat működik, melyek egyre meghatározóbb szerepet töltenek be a lakosság el látásában, s ennek megfelelően az árak alakításában is. Ugyanakkor ma még elkülönült termelők vannak, akik a szövetség tagjai, de az érdekeltség alapján önálló egységek. A halászsati ágazatban (is) a közeljövőben olyan szervezetet, szervezeteket kellene létrehozni, amelyek vevőként vagy eladóként egységesen tudnának a piacon megjelenni. Az értéket képviselő helyi adottságok, sajátosságok megőrzése mellett törekednünk kell a termelési technológiák összehangolására, mert fontos a minőségi haltermelés, hiszen mindennek az alapja a jó minőségű, széles választékú árualap előállítás. Ezt igényli ugyanis a piac. Progresszív marketingmunkával meg kell mutatnunk a világnak, hogy hazánkban a környezetre (élőhelyre) odafigyelő, kiváló mi-

nőségű haltermelés folyik. Egy szó, mint száz, a magyar halászoknak is egységesen kellene a piacon megjelenniük, és a fenti célok eléréséhez a legelőnyösebb szervezetet kell létrehozniuk, a leghatékonyabb eszközzel kell működtetniük. Mivel ma úgy látszik, hogy ehhez a legjobb forma, amelyet az EU és a hazai kormányzat is támogat, a termelői csoportok. A megfelelő szervezet kiválasztásánál nem csupán azt kell látni, hogy az állam is ösztönzi a TCS-ek létrejöttét, hanem azt is, hogy jövőben ezeken a szervezeteken keresztül juthat a termelő – legyen az őstermelő, vállalkozó, szövetkezet, vagy éppen társaság – más támogatásokhoz, olyanokhoz, amelyeket csak akkor kaphat, ha integrált termelést folytat. Megítélésem szerint az összehangolásnak azt a célt is szolgálnia kell, hogy az ágazatban dolgozó kistermelőket helyzetbe hozza, nagyságuk miatti hátrányukat csökkentse. Az elmúlt hetekben szerzett információk, megbeszélések alapján úgy látom, hogy a TCS-kat régióként, termelői körzetként célszerű létrehozni, és ezen szervezetek hoznának létre később egy olyan koordinátor szervezetet, amely országosan összefogná a termelői elképzeléseket, amelyekbe beletartozna egyebek mellett a logisztika és az árképzés is. Ha ugyanis az egyes elkülönült csoportok koordinációja elmaradna, akkor nem tudna az egész ágazat egységes érdeke megjelenni, sőt esetenként a szervezetek egymásnak is konkurenciájává válnának. Más ágazatokban (zöld-

Tartalom:

Barátunk a hal	3
A Halászsati Termelői Szervezetek alapításának EU-s joganyagai	4
Kócsújfalu, immár hagyományosan	6
Pontyfesztivál, törpeharcával	7
Halászbúcsú Szent Péter-napján	8

ség, gabona-, malomipar) is e szervezeteket régióként hozzák létre, amelyek munkáját országosan egy általuk választott szövetség koordinálja.

• Ön is tudja, s a Halászsati Lapokban is hírt adtunk arról, hogy a Körösi Halértékesítő és Halfeldolgozó Szövetkezet tulajdonképpen az első termelői csoport. Az ő véleményük is az, hogy az ország más pontján is ki kell alakítani ezeket a tömörítéseket, és országos hálózatot kell működtetni. Miért ilyen nehézkes a többi TCS megalakítása?

– Az úttörő szerepet vállaló Gyomaendrődön azért volt könnyebb a helyzet, mert ott évek óta létezik egy olyan együttműködés, amely a természetes személyek és a szövetkezet jó kapcsolatán nyugszik. Van bizalom egymás iránt, így csupán csak egy lépést kellett tenniük, hogy formálisan is átalakuljanak, és kihasználják a rendszerben rejlő előnyöket, megszerezzék a kormány által biztosított kedvezményeket. Másutt ilyen jellegű együttműködés nemigen volt. A jó példát kellene mindenütt követni. Ma már minden termelő, kicsi és nagy érzi, hogy szükség van ilyen szervezetekre, hiszen a piacon egyre kiszolgáltatottabbá

(Folytatás a 2. oldalon)

SZERKESZTI:
Szerkesztő Bizottság
FELELŐS SZERKESZTŐ:
Hajtun György

Egyedül itt sem megy

(Folytatás az 1. oldalról)

válk mindenki az összefogott és integrált ellenfelekkel szemben.

• **Említette ugyan, hogy a kormány is támogatja e szervezetek kialakítását, ámde kellően ösztönző-e a jogszabályi háttér?**

– Köszönöm a kérdést. A jogszabályi háttér vegyes. A 81/2004. (V. 04.) FVM rendelet arra irányul, hogy „az elégtelen termelői szerveződés következtében fellépő strukturális hiányosságok orvoslása és a termelők érdekérvényesítő képességének megerősítése érdekében államilag elismert termelői csoportok” jöjjenek létre. Sajnos a kormány által biztosított eszközrendszer a mindennapok során nem tudja maradéktalanul biztosítani az esélyegyenlőséget, azt, hogy a piacon a nagyvevőkkel szemben megfelelő erőt képviseljen (védelmet kapjon) a termelő. Nincsenek arra illúzióink, hogyha létrejön az országos koordináció, akkor a halak értékesítési árai az égbet szöknek. A haltermelők szerény emberek, ezért soha nem voltak irreális igényeik, de azért szeretnék, hogy a halárak úgy alakuljanak, hogy az önköltségen felül egy tisztas jövedelemhez jussanak. Olyan nagyságú jövedelemre tartanának igényt, amely a halászatban dolgozó családok tisztességes megélhetéséhez kell, az ágazat folyamatos fejlesztési igényeit hosszabb távon biztosítja, továbbá lehetővé teszi azt is, hogy az általuk létrehozott közösségi szervezeteket fenntarthatassák. A hazai halfogyasztás az erőteljes marketingmunka ellenére sajnos nem fog gyorsan növekedni, a piac lényegesen nem bővül. Ma még az árak emelkedése az értékesített mennyiségre fordítottan hat. Ezért átgondoltan, optimális mennyiségi és arányokat kell kialakítani.

• **Gödöllőn készül az interjú, s éppen egy termelői csoport megalakulásáról folyik a tanácskozás. Mi az Ön tapasztalata?**

– Mindannyian, akik hozzászóltak, az a véleményem, hogy szükség van valamilyen szervezetre, s arra, hogy a piacon egységesen jelenjünk meg. A formán még vitatkozunk, pontosabban azon, hogy egy-két nagy termelői csoport jöjjön-e létre, vagy termelési körzetként több kisebb. A nagyobb támogatottságot most még az egy nagy kapta, de biztos vagyok benne, hogy a megvalósítás során ez a nézet változni fog. Abban viszont egyetértünk, hogy sürges az idő, tehát gyorsan kell cselekedni, s még ebben az évben létre kell hozni a szervezeteket.

• **A Haltermosz is szorgalmazza ezt a lépést...**

– Igen, bár a mai tanácskozás néhány tagtársunk kezdeményezésére jött létre. Am az itt készült írásbeli összegzést, tapasztalatot eljuttatjuk valamennyi tagtársunkhoz, és mindenkinek ajánlani fogjuk, hogy ezeknek a szervezeteknek a megalapításában aktívan vegyenek részt. Azt szeretném, ha mindenki átgondolná jelenlegi helyzetét, megfogalmazná hosszú távú terveit és érdekét felismerve kapcsolódna a TCS-ék megalapításához.

• **Elnök úr, a TEHAG privatizációjára hamarosan sor kerül. Hogyan áll ehhez a kérdéshez a Haltermosz?**

– A legutóbbi közgyűlésen foglalkoztunk ezzel a kérdéssel is, s a közgyűlés felhatalmazta az elnökséget, hogy keresse azt a formát, amivel a privatizáció esetén vevőként jelenhet meg a magyar halászság. Köztudott, hogy az 1970-ben alapított TEHAG-ot annak idején FAO pénzből hozták létre azzal a céllal, hogy a halszaporítás mellett a belföldi és a nemzetközi oktatásban részt vegyen, valamint örökléstani kutatásokat végezzen. Az állami tulajdonú „mintagazdaság” az elmúlt évben korszerű halfeldolgozóval gazdagodott. Úgy gondolom, hogy az alapítási célnak megfelelően,

...**hogy „az elégtelen termelői szerveződés következtében fellépő strukturális hiányosságok orvoslása és a termelők érdekérvényesítő képességének megerősítése érdekében államilag elismert termelői csoportok” jöjjenek létre.**

de a mai elvárásokhoz igazodóan a TEHAG-nak a jövőben is a magyar halászat érdekeit kell szolgálnia. A felröppentett hírek hallatára a legutóbbi közgyűlésen a tagság egyhangúlag úgy döntött, hogy amennyiben a cég privatizálására kerül sor, akkor a Szövetség tegyen lépéseket annak érdekében, hogy a TEHAG KFT. a jövőben is halgazdasági termeléssel foglalkozzon és a vásárlásban vegyünk részt. Ma még nincs ismeretünk arról, hogy ezt milyen formában tehetjük, de arra készülünk, hogy a közgyűlési határozatnak megfelelően bejelentjük vételi szándékunkat. Úgy gondoljuk, hogy nemzeti érdek lenne, hogy a magyar halászok tulajdonában maradjon a gazdaság. Bízunk abban, hogy a kormány támogatja a halászok azon elképzelését, hogy a TEHAG az eredeti funkcióját megtartva egy közös tulajdonú Nemzeti Tógazdasági és Halértékesítő Vállalként szolgálja az ország érdekeit.

• **Játszunk el a gondolattal, miszerint a TEHAG külföldi tulajdonba kerülne. Akkor bizonyára a tulajdonosok érdekei érvényesülnének. Márpedig ez a cég stratégiai szempontból igen jó helyen fekszik, ami-**

nek következtében a magyar piac ellátása átrendeződne.

– Valóban, óriási előny a cég elhelyezkedése, amit tovább növel az is, hogy bővült a technológia egy halfeldolgozóval. A TEHAG rendelkezik azokkal a tároló távakkal, telelőkkel, raktárakkal, feldolgozóval, hozzá kapcsolódó hűtőházzal – együtt az infrastruktúrával –, amellyel Budapest és térségének halellátását színvonalasan meg lehet oldani. A magyar halászatnak az egyik legnagyobb piaca éppen a főváros. Ezt átengedni bárkinek „esztelenység” lenne, ezért is hangsúlyoztam a magyar halászság érdekeinek szem előtt tartását. Ha sikerül megvásárolni részben, vagy egészben a

Úgy gondolom, hogy az alapítási célnak megfelelően, de a mai elvárásokhoz igazodóan a TEHAG-nak a jövőben is a magyar halászat érdekeit kell szolgálnia.

TEHAG-ot, akkor létrehozható egy olyan logisztikai központ, ahol koncentrálni lehet az árualapot, s innen a bel- és külpiacon élő és feldolgozott hallal is jól el látható. A választék bővítése és az igények kielégítése érdekében természetesen megvalósulna a tengeri hal beszerzése is. A TEHAG tehát egy sokszínű HAL-ÜZLETHÁZZÁ válhatna, s emellett a magyar halászság szakmai képzését, továbbképzését is megoldaná.

• **S ha már a TEHAG privatizációja szóba került, muszáj a Balatonról is említést tennünk. Európa harmadik legnagyobb állóvízéről beszélünk, amelynek kezelése most már Európa számára sem közömbös.**

– A Balaton a magyar halászat zászlóshajója, de ha azt mondjuk, hogy az idegenforgalom, a turizmus és a horgászat központja, akkor sem tévedünk nagyot. Közép-Európa legnagyobb tava nemzeti kincs, amire fontos lenne odafigyelni, s a különböző érdekeket összehangolva működtetni. Ez évben „új gazdához” került a Balatoni Halgazdaság Rt., s ettől azt reméljük, hogy az ott dolgozó szakemberek közreműködésével sikerül a halászatot, a horgászatot, a turizmust úgy összehangolni, hogy a működés eredményére mindannyian büszkék lehessünk. Ennek eléréséhez elképzelések kidolgozására, következetes megvalósítására van szükség. A koncepció kialakítása során figyelembe kellene venni a fejlett turizmussal rendelkező környező országok ez irányú tapasztalatait is. Ismereteim szerint e programok kidolgozása folyamatban vannak. Megítélésem szerint a Balatoni Halászati Rt. képes arra, hogy a programokat koordinálja akkor, ha ehhez az illetékesek az anyagi feltételeket is biztosítják. A szövetség minden segítséget megad a halgazdaság új vezetésének ahhoz, hogy a fejlődéshez szükséges feltételeket megteremtse, és sikeresen végezze a munkát. Fontos, hogy a Balaton minden szempontból egy jól működő víz legyen.

Hajtun György

Barátunk a hal

„Ittam a Dunából, ittam a Tiszából, sőt a Balatonból is rengeteget ittam, amikor Tihanyban dolgoztam. Nem véletlenül kóstoltam meg a vizet, hanem azért, mert szomjas voltam. Akkoriban nem vittem üdítőt magammal a partra, hiszen a víz mindig kéznél volt. Sajnos azóta nagyon sok minden megváltozott” – erről a ma már meglepő gyerekkori, illetve fiatalkori szokásáról is beszélt dr. Woynarovich Elek, vagy ahogy mindenki ismeri Lexi bácsi, a *Hal és a környezet* című előadásán, amelyet a barátaink az állatok rendezvénysorozat keretében tartott az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központban június 17-én.

A 89 éves Széchenyi – díjas hidrobiológus szokás szerint mindenkit lenyűgöző tudásával és érdekes élménybeszámolóival. Rengeteget mesélt vizeink múltjáról, jelenéről, és a jövő esélyeiről, aztán dedikálta egyik új könyvét, a *Vizeinkről* mindenki-nek című művet. A könyvben a vízi élővilág sokszínűségéről, a vízben élő szervezetekről, az ott végbemenő folyamatokról és ezeknek az emberre gyakorolt hatásairól ír. Miközben az aláírásokat osztogatta Lexi bácsi, és lassan fogyott az olvasók hossza, válaszolt néhány kérdésünkre.

• **Lexi bácsi, a könyv a címe alapján a vizekről szól, de ahogy Önt ismerjük, biztosan főszerepet kapnak a vizekben a halak is.**

– Hát éppen erről van szó, a vizekről lehetetlen halak nélkül beszélni. Tulajdonképpen mérgemben írtam ezt a könyvet. Megjelent ugyanis Magyarországon egy ilyen hidrobiológiai könyv – amit ráadásul az egyik barátom, kollégám írt –, amelyben gyakorlatilag nem esett szó a halakról. Olyan ez, mintha valaki az erdő életéről értekezne, de nem említené a fákat. Ez engem annyira bántott, hogy leírtam, én mit gondolok a vizekről. Szerintem a halak a vizek szerves részei, nem lehet élősködőnek nevezni őket. Sokan károsnak tartják, hogy megeszik az algákat és az alacsonyabb rendű állatokat, de azt elfelejtik, hogy ezekből egyébként csak rothadó iszap lenne. A halak ezzel szemben saját testükben halmozzák fel, tehát rengeteg foszfort vonnak így ki a vízből, és ezzel tisztítják a vizet.

A halaknak van még egy nagyon fontos szerepe: a vizek veszélyes szennyezettségét is kimutatják. Ha a valamelyik tóban, vagy folyóban elpusztulnak a halak, akkor az azt mutatja, hogy a víz szennyezett, vagyis az emberre is veszélyes. A víz minőségét minősítik a halak, tehát minél több hal él a vízben az annál tisztább, annál több dologra használhatjuk mi emberek is.

• **Mikor romlott meg az ember és a víz kapcsolata?**

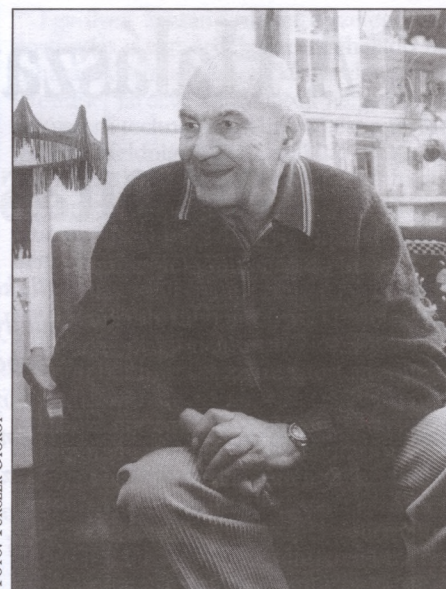
– Eleinte békésen, jó barátságban éltek egymás mellett. Minden folyóvízben kihasználta az ember a víz adta lehetőségeket, de nem zsákmányolta ki a természetet. A mezőgazdaságnak rengeteget segített a

víz. Ha pedig jött az árvíz az emberek egyszerűen felmentek a dombra vagy elköltöztek a veszélyes területről. A középkorban aztán elromlott minden. Az emberek szennyezték a vizet, a víz fertőzte az embereket. Meg kell állítanunk a további szennyezést, és ami a legfontosabb, vissza kell adni a halaknak a halbölcsöket. A halak nagyon kényesek a szaporodó helyükre, ha nincsen olyan hely, ahol megfelelő a víz minősége, hőmérséklete, oxigéntartalma és a növényzet, akkor a hal kipusztul. Évekig kerestem olyan vizet Magyarországon, amelyikben pisztrángot lehetne tenyészteni, de szinte lehetetlen alkalmas, szennyezetlen patakot találni. Aztán itt vannak a természeti katasztrófák is, mint például a Tisza ciánszennyezése, szinte teljesen kipusztult a halállomány.

• **Talán a tiszai helyzet gyorsabban rendeződhetne, ha korábban nem avatkoztak volna bele az emberek a folyó életébe...**

– A folyó szabályozásával elvették a vizek árterületeit, s ez azért baj, mert a folyóvízi halaknak a halbölcsője az árterületeken volt. A szaporodási lehetőségek tehát visszasorultak, ezért is csökken a halállomány. A vizek lépcsőzése is ívóhelyeket vett el a halaktól. Nehezítik megakadályozzák a halak vándorlását, tehát nem tudnak eljutni a megfelelő szaporodó helyekre. Sajnos a tavainkkal sincsen minden rendben. A Balaton őshonos halai, a gardák és a keszegek is hiába ívnak le, az ivadékok nagy része elpusztul. Ezek a halak a part menti keskeny sávban rakják le az ikráikat, csak hogy pont ez a rész a legszennyezettebb. Csak egy példa, hogy min múlik például a keszegek élete: a part mellett, a vitorláshajók oldaláról a vízbe kerülő festék árt a halivadékoknak. A kifejtett keszegre ugyan nem veszélyes, de a kis hal bőre még nem védekezik megfelelően.

Sok tévhitet is el kell oszlatnunk. Butaság például, hogy a busák pusztítják ki a halakat a Balatonból. Azt hallani néhány helyről, hogy a busák miatt túl nagy a halmenyiség a tóban, ezért nem szaporodnak a pontyok vagy a keszegek. Ez nem igaz! A Balatonban maximum másfél métert látnak előre a halak, nem veszik, nem vehetik észre, hogy sokan vannak, nem

FOTÓ: TURCZER GYÖRGY

emiatt nem szaporodnak. Ennek ellenére a legegészségesebb és legolcsóbban termelhető haszonhalak népesítését a környezetvédelem nem engedélyezi, azzal az indokkal, hogy ezek kiszorítanak más halakat. Még egyszer mondom: a vízből nem lehet kiszorítani más halakat! A vízben csak a szaporítási lehetőségét lehet a halaknak károsítani, kipusztítani másik faj esetleg csak ragadozó hal tudna, de a világon 1–2 olyan fajt ismerünk, amelyek ilyenre képesek, azok is csak zárt vízterületen. A környezetvédelem tehát még mindig nincsen kibékülve a halakkal.

• **Hogyan látja a magyar halászok jövőjét?**

– A vízügy és a környezetvédők álláspontján kell változtatni. Engedélyezni kellene, hogy olyan halakat telepítsenek a vizekbe, amelyek a legjobb hatásokkal tudják kihasználni a víz ingyen termelőképességét. Aztán a vízügynek le kell mondania vízdíjakról, amelyekkel sújtják a termelőket. És még egy probléma, ami megoldásra vár. Nem szabad hagyni, hogy az árvizek alkalmával kialakult víz többlet elfolyjon azért, mert nincs aki visszatartsa. Minden folyó menti gazdaságba lehetne építeni egy pár hektáros halastavat. Ha ez mind megvalósulna, akkor rendbe jöhetne a magyar haltenyésztés. Ez a törekvés egyébként megvan egész Európában. Folyamatosan állítják vissza a Temze halállományát és tisztítják a Rajnát is, amelyik régebben egy „szennyvízcsatorna” volt. A haltenyésztőknek azt üzenném, hogy termeljenek halat és a szomszéd halgazdaságot ne konkurenciának tekintsek, mert Magyarországon még jó pár haltermelő elférne. A halnak néptápláléknak kell lennie, mint amilyen volt annak idején. A magyar emberek többsége egyszerűen elfelejtett halat enni, meg kell őket újra tanítani, meg kell velük szerettetni a hazai halat. Ez a következő évek legfontosabb feladata.

Varga Patrícia

A Halászati Termelői Szervezetek alapításának EU-s joganyagai

Hazánk Európai Unióhoz való csatlakozásával a halászati ágazat szereplői, a termelőktől a kereskedőig új jogszabályanyaggal kellett, kell megismerkedjenek, mely sokszor nem tartalmaz eltérő szabályozásokat az eddig alkalmazottal szemben de új elemei azonban vannak. A Közösségi Halászati Politika olyan területeit szabályozza a termelésnek, kereskedelemnek mely eddig Magyarországon nem volt jellemző, köszönhetően annak, hogy az EU-ban a halászati tevékenység sokszínűbb, és pl. a tengeri halászat szabályozását sok esetben már régen alkalmazzák az akvakultúrás haltermelésre is. Így új elem a termelők szövetkezésének feltételeit tartalmazó joganyag is.

Az AVOP pályázati kiírásban, annak Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz (HOPE) részében külön szerepel a Halászati Termelői Szervezeteknek támogatását szabályozó fejezet. A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa legutóbbi közgyűlése döntött arról, hogy időszzerű egy termelői szövetség létrehozása az ágazat szereplőinek hatékony piaci érdekvégyesítésének megteremtése érdekében. Ehhez nyújthat támogatást a HOPE, de csak akkor, ha az új szervezet a vonatkozó EK rendeleteknek megfelelően alakul meg és működik a jövőben. Le kell szögezni, hogy az előnyök nem a támogatás lehívásával jelennek meg az ágazat számára, hanem a Termelői Szervezet működésének eredményei lehetnek gyümölcsözőek. A következőkben megpróbáljuk széleskörűen elemezni a jogszabály anyagot, kifejezetten abból a célból, hogy felvázoljuk egy leendő, EU konform akvakultúrás termelői szervezet alakulásának és működésének előírásait.

A Termelői Szervezet alapítása

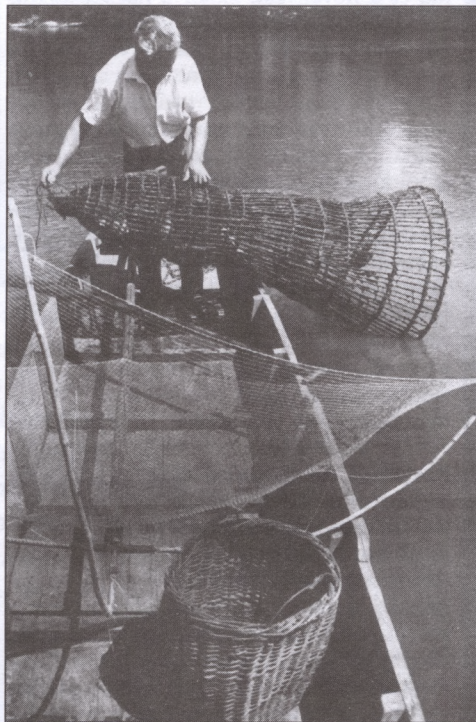
Az erre a tevékenységre vonatkozó alaprendelet a TANÁCS 1999. december 17-i 104/2000/EK rendelete, mely a halászati és akvakultúra termékek piacának közös szervezéséről szól. A rendelet alkalmazásában a Termelői Szervezet olyan jogi személy mely élő vagy feldolgozott haltermékek termelőinek, gyártóinak egy csoportjának közös kezdeményezéseként jön létre és célja;

- a termelés tervezésének, a mennyiség kereslethez való igazításának elősegítése a termelési tervek révén

Apróság

Halastó rendszer kiadó 100 ha vízfelülettel. Igény esetén termőföldet is tudunk mellé adni (200 ha).
Érdeklődni lehet: 06/20/9 241-341.

- a kínálat koncentrálódásának biztosítása
- az árak stabilizálása
- a halászat és akvakultúra fenntarthatóságának biztosítása

Vesszővarga, milling, halashosár

KUNKOVÁCS LÁSZLÓ MUNKÁJA

A megalakult Termelői Szervezet Alapszabálya, alapító okirata a tagok számára követhetőket kell előírja:

- a tagok által elfogadott termelői és értékesítési szabályok betartását
- azon termékeket mely alapján tagságot nyertek a tagok a megtermelt mennyiség egységének erejéig a Szervezeten keresztül értékesítsék, a Szervezet azonban úgy is dönthet, hogy eltekint e követelmény alkalmazásától, amennyiben a terméket az általa előzetesen meghatározott közös szabályok alapján értékesítjük, de ilyen esetben a szabályozásnak meg kell követelnie a szervezet kivonási árának (ajánlati ár) megfelelő értékesítési árat.

- az igényelt információk kötelező szolgáltatását és a törvényben előírt kötelezettségek teljesítését
- a tag a Szervezetnek legalább három évig tagja marad és kilépési szándékáról a Szervezetet legalább egy évvel előre értesíti
- a Termelői Szervezet finanszírozásához szükséges pénzügyi hozzájárulás mértékét és beszedését

Ezen túlmenően az Alapszabálynak rendelkeznie kell a szervezet működésére vonatkozó szabályok megalkotásának, elfogadásának, módosításának rendjéről. Ki kell zárja a tagok közötti esetleges hátrányos megkülönböztetés lehetőségét. Módot kell adjon a tevékenységek és döntések részletekbe menő vizsgálatára, rendelkezik az új tagok felvételének szabályairól. Pénzügyi szankció alkalmazásáról rendelkezik a tagok felé a szabályok be nem tartása, különösen a pénzügyi hozzájárulás be nem fizetése esetében. Rögzíti a számviteli és költségvetési szabályokat, az elismert tevékenységek elkülönített számvitelét.

A Termelői Szervezet működésének alapfeltétele, hogy az a tagállam, melynek területén a szervezet székhelye található azt elismerje (a szervezetnek lehet más tagállamnak polgára is tagja). A Szervezetnek gazdaságilag elégségesen aktívnak kell lenni egy adott földrajzi területen vagy régióban a kérdéses termékek vonatkozásában. Azon Termelői Szervezeteknél, ahol az elismerést akvakultúrás termeléshez kérik a Bizottság 2001. november 29-ei 2318/2001 EK Rendeletének előírásai az irányadók, mely rendelet a 104/2000 EK rendelet módosítása és az elismerés részletes szabályainak alkalmazásáról szól.

Ahol az elismerést akvakultúra termékekre vonatkozóan kérik, a gazdasági tevékenység akkor tekintendő a elegendően aktívának, ha a termelői szervezet a kérdéses fajok vagy fajcsoportok teljes termelésének legalább 25%-ával rendelkezik egy olyan termelési területen, amelyet az érintett tagállam elegendően nagyknak tart az e tagállam által megállapított szempontok alapján.

A regionális termelés sajátos jellemzőinek figyelembe vételéhez a tagállam 25% és 50% határérték között határozhatja meg az említett

tett százalékarányt. A tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot arról, hogy mely százalékarány alkalmazását választották.

A Termelői Szervezet elismerése iránti kérelem beadásakor, tehát be kell nyújtani a szervezet alapszabályát, egyéb szabályait és rendeleteit, a szervezet nevében eljáró személyek adatait, ismertetni kell az elismerés alapjául szolgáló tevékenységek részleteit, valamint a bizonyítékokat arra nézve, hogy a tevékenység mértéke kellően jelentős a régiókban. A kérelem kézhezvételétől számított három hónapon belül a tagállam tájékoztatja a szervezetet az elismerésről, vagy hiánypótlásra szólít fel, vagy a kérelmet indoklással elutasíthatja.

A termelés értékesítés tervezése

A halászati év kezdetén minden termelői szervezet köteles az adott halászati évre vonatkozó, akvakultúrában jellemzően a ponty, a fehér- és pettyes busa, a pisztráng és az angolna fajokra vonatkozó operatív programot összeállítani, és azt az adott tagállam illetékes szerveinek megküldeni. Az egy évre szóló tervek tartalmazzák

- a kínálatnak a piaci követelményekhez való minőségi és mennyiségi hozzáigazítása érdekében a szervezet által követendő piaci stratégiát;
- az említett fajokra vonatkozó halászati tervet, amennyiben e fajok a tagok fogásainak jelentős részét teszik ki;
- a felsorolt fajokra vonatkozó termelési tervet;
- a halászati év során gyakorta értékesítési nehézséget jelentő fajok kínálatának kiigazítására irányuló külön megelőző intézkedéseket;
- az e tervek végrehajtásának céljából hozott döntéseket megsértő tagok esetében alkalmazható büntetéseket.

Előre nem látható eseményeket követően a halászati év során is felülvizsgálható, módosítható az operatív program, de erről a tagállam illetékes hatóságait tájékoztatni kell és az változtatásokat el kell fogadtatni.

Az újonnan elismert termelői szervezetek az elismerésüket követő első év során még nem kötelesek operatív programot készíteni.

A tagállamok legalább évente ellenőrzéseket végeznek annak biztosítása érdekében, hogy az termelői szervezet operatív programjában vállalt kötelezettségeit teljesítse, és amennyiben ezektől a Szervezet eltér a következő szankciókat lépteti életbe:

- ha a termelői szervezet elmulasztja az adott halászati évre vonatkozó operatív

program összeállítását, a végrehajtott beavatkozásokra juttatott pénzbeli támogatásban egyáltalán nem részesülhet;

- amennyiben a termelői szervezet nem hozta meg az operatív programban szereplő intézkedéseket, akkor az adott halászati évben, az első észleléskor a támogatásnak csak 75%-ra jogosult. A második hasonló esetben támogatásnak csupán 50%-ára jogosult, és minden további ilyen esetben elesik pénzbeli támogatás egészétől.

Termelői Szervezet támogatása

A tagállamok ösztönözhetik az elismert termelői szervezetek létrehozását és segíthetik azok működését. A 2000. január 1-jét követően létrehozott termelői szervezetek számára az elismerést követő három évig nyújtható támogatás. A támogatás mértékének az első, a második és a harmadik év során egyaránt az alábbi összegek között kell maradnia:

- a termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 3%, 2% és 1%-a;
- a termelői szervezet igazgatási költségeinek 60%, 40% és 20%-a;

A Termelői Szervezet e fenti indulást segítő támogatásokat együttesen is igénybe veheti, feltétel azonban, hogy az éves nettó árbevétel meghaladja a 100 M Forintot. A HOPE pályázati kiírás szerint erre a tevékenységre 2004. december 31-éig 17 M Forint keretet terveztek. 2005. január elsejétől újabb keretösszeg nyílik majd meg.

Ezek a támogatások csak a szervezet megalapításának és kezdeti működésének feltételeit segítik anyagilag előteremteni, de az ágazat érdekeinek érvényesítése és az egyéb beruházásokhoz való hozzáférés egy ilyen létezése esetén sokkal hatékonyabb és egyszerűbb lehet.

Egy ilyen ágazati érdeket összefogó csoportosulás a tagi érdekeket meghaladó beruházások támogatására (közös elosztóhely létesítése, tárolási kapacitások megteremtése, újszerű technológiák bevezetése a termelésben és feldolgozásban, szállítás stb.) hatékonyan tud pályázatokat benyújtani, hiszen e szervezetek támogatásának lehetőségei nem merülnek ki a megalakulás elősegítésében.

A tagállamok további támogatást nyújthatnak azoknak a termelői szervezeteknek, amelyek a 2792/1999/EK rendelet, és különösen annak 14. és 15. cikke értelmében a 9. cikk¹ bekezdésében említett operatív programjuk keretében a halászati termékek piaci értékesítésének megszervezésére, illetve működtetésére, valamint a kereslet és kínálat kiegyensúlyozására irányuló intézkedéseket hoznak.

A tagállamok különös elismerésben részesíthetik azokat, az 5. cikk¹ bekezdésében említett termelői szervezeteket, amelyek a 2406/96/EK rendelet¹ bekezdésében megfogalmazott közös forgalmazási előírások által érintett termékeket, illetve akvakultúra-termékeket hoznak forgalomba, amelyekre vonatkozóan e termékek minőségének javítását célzó, az illetékes nemzeti hatóságok által elfogadott tervet nyújtottak be.

Fentiekből következik, hogy egy Termelői Szervezet alapítására a halászati ágazatban szükség lesz, és nem abból a célból, hogy a kezdeti támogatásokat le lehessen hívni. A szervezet keretein belül végzett munka feltétele lesz további támogatások lehívásának is, de ahol ez nem kötelező a pályázatok hatékonysága ott is növekszik majd.

Ez a témakör bizonyára napirendre kerül a Haltermosoz elnökségi ülésén is, hiszen a szakma sok előnyt élvezhetne a beszerzés és értékesítés területén.

T. L.

A Debreceni Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kara

felvételt hirdet

HALÁSZATI

szakirányú továbbképzési szakra

a 2004/2005. tanévre, melyet megfelelő számú jelentkezés esetén indít!

Jelentkezési határidő: 2004. augusztus 31.

Jelentkezési lap és tájékoztató a további 11 szakról beszerezhető:

DE MTK Dékáni Hivatal,

4032 Debrecen, Böszörményi út 138.

Tel: (52) 508-411, (52) 508-409, (52) 508-317,

e-mail: mtkfelvi@agr.unideb.hu ,

http://www.agr.unideb.hu/mtkdh/

A képzés ideje 4 félév.

¹Az egyes halászati termékek forgalmazására vonatkozó közös előírások megállapításáról szóló, 1996. november 26-ai 2406/96/EK tanácsi rendelet (HL L 334. szám, 1996.12. 23., 1. o.). A legutóbb a 323/97/EK bizottsági rendelettel (HL L 52. szám, 1997. 02. 22., 8. o.) módosított rendelet.

Kócsújfalu, immár hagyományosan

A tavalyi emlékezetes Tisza tavi hal- és pusztai ételek fesztiválja után az idei sem vész a feledés homályába. Sorrendben ez volt a harmadik fesztivál, de másodszer adott otthont az eseménynek Kócsújfalu. Pintér Erika, Tiszafüred polgármestere arra figyelmeztetett, hogy a vendégszeretetről el ne feledkezzen senki. A vendéglátás legkellemesebb módját választották, hiszen mindenki azt ette, amit megfőzött. Ezzel mindenki egyet is értett, s a legváltozatosabb ételeket főzték a bográcsokban. A félszáz versenyző közül 16-an haléltet tettek a zsűriasztalra, a többiek a pusztai ételek kategóriájában versenyzett.

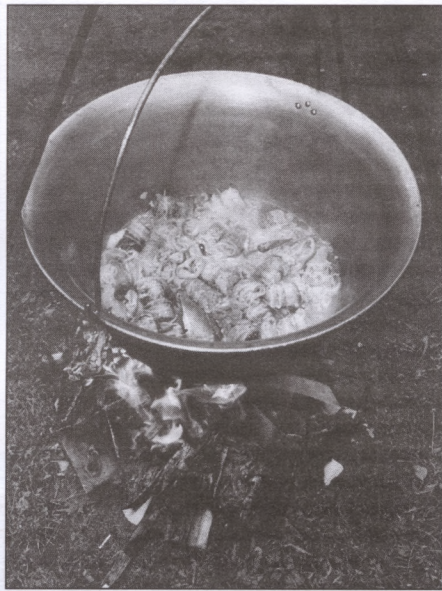
Lukács István, a zsűri elnöke névrokona a világhírű mesterszakácsnak, aki olimpiai bajnok, többszörös Oscar-díjas szakács. Személyes ismeretség is van köztük, így – már csak a korból adódóan is – a fiatal szolnoki főiskolai tanár nagy tisztelője a névrokonnak. Sok helyre hívják az országban szakmai zsűrizésre, amit ha teheti, el is fogad. S nem csak halételekre specializálódott, hiszen a birka, a pusztai ételek, a rostonsült kategóriájú versenyeken is feltűnik bírászkodni. A magyar gasztronómia színes palettájú, s miután Lukács István elkötelezettje a magyar konyhának, szívesen tesz eleget a meghívásoknak.

Enni jó, de ha már eszik az ember, akkor legalább jót egyen. De hogy kinek mi a jó és finom étel, azt országon belül is nehéz meghatározni. Kevés olyan ország van, ahol annyi tájjellegű étel, konyha maradt fenn, mint itt. Régióként más és más tradíciók élnek, s a különböző ünnepekhez kapcsolódóan is változik az étkezési szokásokhoz kötődő gasztronómia. Sok kiváló ételünk van, s lépést tart a magyar konyha a korszerű táplálkozás kihívásaival is. A hagyma, a fokhagyma, a fűszerpaprika ma is tiszteletet ébreszt minden szakácsban, s ez kuriózum, divatos szóval élve hungarikum.

A magyar szakácsok a világ élvonalához tartoznak, ízvilágunk, konyhatechnikánk – ha nem is a legkorszerűbbek – olyat alkot, amire a világ minden pontján felfigyelnek. Olimpiai aranyérmek sora, Oscar-díjak fémlélik a nemzetközi sikereket, rengeteg szép díjat hozunk haza, s erre büszkék lehetünk. A gasztronómia mellett a fejlődő borkultúránk is magára vonja a világ figyelmét. Ami a halételeket illeti, Lukács István úgy véli, hogy az utóbbi időben méltatlanul háttérbe szorult a fogyasztása. Pedig a Kárpát-medence valamikor halban, vadban igen gazdag vidék volt, s ma is remek halételeink vannak. A világban nehéz versenyezni olyan halételekkel, ahol a tenger adja a változatosabb alapanyagot. De nekünk is van folyami harcsánk, kecsegénk, süllőnk, s ki ne felejtjük a pontyot, amire szintén büszkének kell lennünk.

Benedek Ferenc nem csupán arról híres, hogy Tiszafüred díszpolgára – ezért hívták

meg a zsűribe bírászkodni – hanem arról is, hogy kiváló mesteredző, mégpedig az öttusa sportágban. Leghíresebb tanítványa Balczó András, aki ötszörös egyéni világbajnok, s 1972-ben sikerült az egyéni olimpiai aranyat is megnyernie. Feri bácsi ma is fiatalos, nyugodtan letagadhat a 78 évéből 10–15 évet. Ez a sportnak köszönhető, teszi

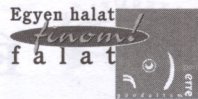
hozzá szabadkozva. Családi hagyományként katonai pályára lépett fiatal korában, ám a háború elvesztésével kiderült, hogy más foglalkozás után kell néznie. Szerebcséje volt, mert a valamikori Weiss Manfred Művekben – 1948-ban már Rákosi Művekre keresztelték – el tudott helyezkedni adminisztrátori munkakörben. Az üzemi sportélet szervezésével bízták meg. Járt a üzemeket, szervezte az embereket, nem is eredménytelenül. Az ötvenes évek elejére már abbahagyta a versenyzést, de mindig is vonzotta az öttusa. Szakosztályt alakított, 20–25 gyerekkel foglalkozott, s Balczó András mellett Németh Ferenc is a tanítványai között volt. Pontosabban Németh Ferenc hamarabb volt olimpiai bajnok, mint Balczó, mert Németh az 1960-as olimpián nyerte meg az egyéni öttusa számot. Balczó itt ti-

zenévesen a negyedik helyet szerezte meg, de a csapataranyból már ő is részesült.

Feri bácsi 1988 óta nyugdíjas, ma a múltat dolgozza fel, önmagának. Rengeteg fotó, emlék gyűlt össze a csepeli lakásban, annál is inkább, mert az öttusa kezdeti időszakához is gyűjtött információt. Ma már rá sem lehet ismerni az ősi sportágra, mondja. Akkor még öt napos versenyeket rendeztek, ma egy nap alatt vívják meg az öt számot. Felgyorsult az idő, nincs terepfutás, a távot is csökkentették. A katonai hagyományokból él ma is a sportág. Ami pedig a zsűrizést illeti, a díszpolgári cím miatt kérték fel a fesztiváli jelenlétre. Feri bácsi nem válogatós (már megint visszaköszön a katonai neveltetés!), mindent megeszik, amit elé tesznek. A fesztiválon persze, kóstolhatott sok ínycsengőt, s bizony nem egyszer okozott fejtörést a legjobb kiválasztása.

Nacsa József Szegedről érkezett, s tagja a Dél-alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottságnak. Olyan szakszerűen forgatta a serpenyőben a halat, és olyan látványos asztalt terített, hogy mindenki megcsodálta. Én is, s ha már meginvitált egy kóstolásra, kifagattam. Hobbija a horgászás, s ha már kifogta a halat, akkor meg is pucolja és el is készíti azt. Mégpedig ősi, hagyományos recept szerint, amit idős Tisza-vidéki halászbemberektől tanult. Nem kell különleges dolgokra gondolni, a legegyszerűbb alapanyagokat használja: egy kis só, liszt, fűszerpaprika. A pirospaprikát csak akkor használja, amikor már kivette a megsült halat. Ettől kap szép színt és jó ízt a hal, különösen fontos ez a kárásznál és a keszgnél, amelyeknél mindig érződik egy kis mocsáriz. Ha ez a sütés előtt érződik, akkor Nacsa József egy kis vegetával és sóval is meghinti a halat, amit sütés után fokhagymával is át-dörzsöl. Szegeden, a Tiszán, s a déli holtágnál horgászik. Büszkén meséli, hogy legutóbb két szivárványos pisztrángot fogtak ki a Tiszából, ami jelzi, hogy a folyó lassan visszanyeri régi formáját, vagyis helyreáll a biológiai egyensúly. Örül annak, hogy szűkebb patriája az országban Baja után a második legnagyobb halfogyasztó régió. Saját bevallása szerint nem szokott halfőző versenyen versenyzőként részt venni, annál inkább a zsűriben. Akasztják a hóhért, jegyzi meg mosolyogva, a részvétel a fontos, nem az eredmény, teszi hozzá.

Pintér Erika polgármester elégedetten nyugtázhatta, hogy minden megy, mint a karikacsapás. A színpadon peregetek az események, miközben a versenyzők készítettek a finomabbnál finomabb ételeket. Az idei rendezvény már egy uniós tagországban zajlott, s ez annyiban különbözött a tavalyitól, hogy jóval több a külföldi vendég,

elsősorban német ajkúak. Ez annak is köszönhető, hogy elég sok külföldi (mintegy 600-an vannak már) vásárolt itt Tiszafüreden, vagy környékén ingatlant, s ők is elhívták a barátait. A polgármester szerint bízik abban, hogy nagyobb lendületet vehet a város fejlesztése. Persze, nagyon sok az akadály, olyanok is, amelyekre nem számítottak, de az összefogás egyre erősödik a városban és környékén. Kócsújfalu, amelyet kicsit mostohagyermekként kezeltek a korábbi években szintén nagyobb figyelmet kap. A kulcsszó itt is az összefogás, mert e nélkül nem lehet nagy célokat megvalósítani. Tiszafüred egyébként nehéz gazdasági helyzetben van, de innen csak felfelé mehetünk már, mondta a polgármester. A központi költségvetés egyre szűkül, így megint nincs más lehetőség, mint az összefogás. Az uniós pályázatok elnyerésével nagyobb lehetőség nyílik bizonyos források megszerzéséhez, ezért is hoztak létre az önkormányzatnál önálló csoportot hoztak létre a pályázatok figyelésére, készítésére. A fejlesztések elsősorban az idegenforgalmi célok megvalósítását szolgálják, hiszen a Ti-

szató és környéke az egyik vonzó idegenforgalmi központja a térségnek. Pintér Erika, akár csak tavaly, ismét odaállt a bogrács mellé, hogy segítsen megfőzni a csapatának a lusta asszony pörköltjét. Egy polgármesternek ez is a feladata, ha a városáért dolgozik. Egy riporterri elszólás nyomán új ötlete támadt a polgármesternek. A Hortobágy kapujában megrendezett hal- és pusztai ételek fesztiválja jövőre vadételekkel is bővül.

Fazekas Sándor, Karcag polgármestere szintén forgatta a főzőkanalat. Meghívást kapott kollégájától, Pintér Erikától, így az 1990 óta hivatalban lévő városatya nem tudott nemet mondani. A fesztiválra egyébként is szívesen jönnek a karcagiak, s olyannyira komolyan veszik a versenyt, hogy tavaly a karcagi Juhász Lajos nyerte a halételek kategóriáját. A mintegy 40 kilométerre fekvő városban a halászlé egyébként is népszerű, elsősorban férfiak főzik, mégpedig igen ízletesen. Fazekas Sándor csak gratulálni tudott a tiszafüredi önkormányzatnak a kócsújfalui rendezvényhez, ahol kitűnő feltételeket biztosítottak a fő-

zéshez. Ami pedig a karcagi rendezvényeket illeti, a polgármester elmondta, hogy nekik más jellegű versenyük van: június utolsó szombatján rendezik a birkafőző versenyt, amelyen Benke Laci bácsi a zsűri elnöke. Tavaly 120 birkát főztek, amit több ezer vendég fogyasztott el.

A Tisza-tavi Hal- és Pusztai Ételek Fesztivál idei eredményei. A zsűri tagjai – dr. Orosz Sándor a Haltermelők Országos Szövetsége és Termékτανács igazgatója a zsűri társadalmi elnöke volt, Lukács István a Szolnoki Főiskola ügyvivő szakértője a zsűri szakmai elnöke és Rácz Lajos az RTL Klub szakácsa – ötven féle ételt kóstoltak meg és bíráltak el. Az ételek megosztásuk szerint 16 féle halétel és 34 féle pusztai étel. A hal ételek kategóriájában Várdai Jánosné nyerte az első díjat „Kőrösi nyurga csusza ágyon” nevet viselő étellel. A második díjat egy osztrák állampolgár Willy Rader vitte haza „Halharakiri” nevű étellel, a harmadik díjat Marik Mihály „Nokedlis csukapörkölt cefrés módra” nevű étellel nyerte.

H. Gy.

Pontyfesztivál, törpeharcsával

Több törpeharcsát fogtak a horgászversenyzők Jászkiséren, május 29-én a IV. Pontyfesztiválon, mint pontyot. Ennek oka, hogy az időjárás nem kedvezett a horgászoknak, hiszen elég erős szél fújt a jászkiséri tavaknál, ami nem kedvezett a horgász szerencsének. Ezzel együtt izgalmasan alakult a verseny, s az esti eredményhirdetésekor a színészek válogatottja örülhetett a csapataranyának. Az egyéni első díjat is színész, mégpedig a halfőző és horgászversenyek rendszeres látogatója, résztvevője, Trokán Péter vitte haza nagy boldogan. Az esti Favágók koncerten viszont már senki nem búslakodott, hiszen kiváló zenére rophatták a ritmust a táncolni akarók.

Borbély Gyula, a Jászkiséri Halas Kft. tulajdonosa, vezetője szerint a törpeharcsa termesztés az egyik kiterítési pontja lehet a magyar haltermelésnek, mivel ez a hal keresett a kül-, és a belpiacon egyaránt. A tógazda – aki maga is válogatott szinten horgászott, tehát ért hozzá – is úgy vélte, hogy az időjárás volt kedvezőtlen a halfogáshoz. A rendezvénynek azonban nem az az elsődleges célja, hogy minél több halat fognak ki a versenyzők, hanem sokkal inkább a halfogyasztás népszerűsítése. A hálnak „sok arca” van, hiszen a hal által a gasztronómia több ága is érintett. Ma már nem lepődünk meg, ha nem csak halászlé formájában találják fel a pontyot, a harcsát és más halfajt. Lassan-lassan inyencké válunk abban is, hogy egy-egy halételhez illő bort fogyasszunk.

A neves horgászok mellett – Reviczky Gábor, Baráth Attila, Trokán Péter színészekén kívül Kis Zoltán, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium politikai államtit-

kára (július elsejével távozott a tisztségéből), Varga Tamás világbajnok vízilabdázó, valamint Látó János újságíró, a Favágók együttes dobosa – neves halfőzők is bemutatották főzési tudományukat. Andó János, Nagy Árpád, Nagy Gábor, ifjabb és idősebb Mojzes Imre megmutatták, milyen sokféle halétel készíthető kiváló minőségben. Itt a Jászságban egyébként nincsenek nagy halfogyasztási hagyományok, szokások. Mégis, ezek az ételek az utolsó cseppig elfogytak, s az is hozzájárult a sikerhez, hogy kiváló borok kóstolhattak a halételekhez. Velez Imre etyeki borász hozta el termékeit, s mindenki egyetértett abban, hogy jövőre sem hiányozhatnak ezek a borok a rendezvényről.

Ami a Jászkiséri Halas Kft.-t illeti, Borbély Gyula úgy véli, hogy inkább a szükség szülte fejlesztéseket hajtják ma már végre, mint hogy csak a látvány kedvéért húzzanak fel még egy épületet. A horgászcentrumként is egyre népszerűbb ha-

lastó rendszer kiváló feltételeket biztosít a családok kikapcsolódásához, kulturált szabadidő eltöltéséhez, s nem utolsósorban a halfogáshoz. „Ha az ember elindul egy irányba, egyszer csak kiderül, hogy újabb és újabb dolgokra van szükség ahhoz, hogy az igényeket kielégítsük. Ez, pedig folyamatos fejlesztéssel jár” – mondta a cégtulajdonos. A jászkiséri tavak vonzáskörzete 150 kilométerre tehető, Budapest, Észak-Magyarország és Kecskemét határáig terjed, s egyre több külföldi vendég is megfordul ezen a gyönyörű természeti tájon, mégpedig visszatérően. Aki egyszer itt járt, ha csak teheti, újra eljön. Nem csoda, hogy újabb és újabb horgászati lehetőségek kialakításán töri a gazda a fejét. Most éppen a boylish horgászat kialakításán dolgozik, amely divatosá válik Európában szerte és Magyarországon is. A boylish tábor külön „szekta” a horgászok között, hiszen más stílusú horgászat, mivel kizárólag a nagy testű pontyok horgászatára specializálódtak. A fogás után lemérik a kifogott zsákmányt, lefotózzák, és kíméletesen visszaengedik azt a vízbe. Ahhoz, hogy nagy testű halat tudjanak fogni a horgászok, erre a tógazdának is fel kellett készülnie. Az idei év kísérleti jelleggel telik, de ez csupán csak egy része a tevékenységi körüknek.

Borbély Gyula nem gondolja, hogy nemzetközivé kellene tennie a pontyfesztivált. Az ilyen halfőző és horgászrendezvények regionálisak, amelyek a szűkebb környezetben népszerűek, s nem valószínű, hogy a későbbiekben változva a helyzet.

– H –

Halászbúcsú Szent Péter-napján

A Szent Péter Napi Halászbúcsú rendezvényeihez halászati szeminárium is kapcsolódik. A negyedik éve megtartott eseményen Lévai Ferenc, az Aranyponty Rt. elnök-vezérigazgatója, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanács alelnöke a házigazda gondosságával fogadta a meghívottakat és látogatókat, akik négy előadást hallgattak meg. A témakör aktuális: áttekintés az Európai Unióba belépett Magyarország halászatának helyzetéről, különös tekintettel a víztározás és vízelvezetés kérdéseire, azok halászati vonatkozásaira.

Mi halászok már érezzük a belépés hátrányait is, kezdte megnyitó beszédét Lévai Ferenc. A magyar halászok az európai piacon több szempontból is versenyhátrányt szenvednek, miután olyan költségek terhelik a gazdálkodást, amelyek az Európai Unió más tagországaiban nem ismertek. Nem fizetnek például vízdíjat, vagy a vízkészlet-járukulék fizetése sem ismert az országhatáron kívül élő halászok számára, s ez jelentős terhet ró a magyar halászok vállára. Egy hektár feltöltése és vízpótlása ugyanis (egy méteres vízszintet feltételezve) 40 ezer forint plusz költséget jelent, mivel a meleg napokon 50 százalékos párolgás sem ritka. Márpedig a hal igen ár-érzékeny termék, amit az is igazol, hogy a csehek akár 100–150 forinttal olcsóbban is képesek a pontyot a magyar piacon értékesíteni. Mi magyarok pedig, – miként a németek – nem tudjuk a határon megállítani az import halat, mert erre a hatósági szervek sincsenek felkészülve.

Ha a tavalyi esztendő sok kárt okozott a halászsoknak, mivel árvíz, aszály, nehéz piaci körülmények sújtották a halászsokat, akkor idén az a kis haszon sem termelődik meg, amivel a túlélést biztosíthatjuk, jelentette ki az elnök-vezérigazgató. Az idei év leaszítja a halászsot, elfogyott az a kis „zsirunk”, amiből még táplálkozhatunk, fogalmazott Lévai Ferenc. Ez annak tudható, hogy az árak alacsonyok – a cseh import hal olcsósága miatt – s a piac leült. Az is kiderült, hogy a víz biztosítása oldaláról sebezhető az ország, ezért van nagy szükség a dombvidéki víztározásra. A vizet meg kell tartani, s a 100 éves mesterséges tavak alkalmasak a víztározásra is. De ezek rekonstrukciója ma már égetően fontos, és elkerülhetetlen, vezette fel dr. Varga Miklós, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium helyettes államtitkárának előadását.

Az államtitkár két témakört foglalt össze „A dombvidéki víztározás lehetőségei” című előadásában. Először a hazai domb- és síkvidéki érett minőségről szólt, majd arról beszélt, hogyan tudjuk megőrizni a vizeinket. Második előadásában – dr. Glatz Ferenc akadémikus helyett – a Vásárhelyi Terv továbbfejlesztését ismertette. Ami a hazai vi-

zeket illeti, ezekben jól állunk. Az ország 51 százaléka hegy és dombvidék, s 25 ezer kilométer patak folyik keresztül a hazai tájakon. Jól tudjuk, hogy a tavaszi áradások milyen nagy kárt okoznak, ezzel a problémával tehát foglalkozni kell kormányzati, vízügyi szinten is. A tározás szükségessége éppen az áradások időszakában fogalmazódik meg erőteljesebben, de más okok is közrejátszanak. Így például a globális felmelegedés, amely szintén a nagyobb vízmozgást eredményezi. Az árvizek kezelése

sem képzelhető el tározás nélkül. A károk enyhítése, a kármentesítés, a csapadék visszatartása pedig, már a megelőzés kategóriájába tartozik. A vízfolyások hasznosítása a csapadék helyben tartásával, a felszíni vízelvezetéssel oldható meg. Egy táblázat szerint a dombvidéken 306 tározó létezik, amelyik 159,5 millió köbméter vizet képes megtartani, míg az országban össze-

sen 2000 tározó működik melynek kapacitása 345 millió köbméter. A szabályozott vízkészlet feltétele a tározás, jelentette ki az államtitkár. A tározásnak nem csupán vízelhelyezési szerep jut: természetvédelmi, területfejlesztési és térségfejlesztési vonatkozásai is vannak. Miután szépen beépítettük a völgyeket, az árhullámi területeket, ezt a problémát – árhullám esetén – csak azzal lehet kezelni, hogy az átfolyó víz mennyiségét csökkentjük. A térség fejlesztéséhez a víz visszatartásával úgy is hozzájárulunk, hogy a megtartott vízen öntözéses gazdálkodást, halászati tevékenységet, nádtermelést, vízi szárnyas tartást folytassunk. A tározás egyben gazdaságos tevékenység. A KvVM felmérése szerint 109 helyen, 5227 hektáron alakítható ki tározó, amely 115 millió köbméter víz visszatartását tenné lehetővé. A 109 tározó megépítése 25 milliárd forintba kerül, míg 56 tározó rekonstrukciója további 8 milliárdot vesz igénybe. Ezeket a beruházásokat 2014-ig megvalósíthatjuk. A pénzt elsősorban állami keretből kell biztosítani, ám az uniós pályázatok, az elkülönített kerek is jelentős forrásokat biztosítanak.

A Vásárhelyi Terv továbbfejlesztésével kapcsolatban Varga Miklós elmondta, hogy a Tisza árszabályozása az elsődleges cél. Grafikon készült a Tisza elmúlt 170 éves mozgásáról, s ebből egyértelműen kiderült, hogy a szabályozása óta az árvízszint folyamatosan, hol pedig drasztikusan emelkedett. Ez is jelzi a szakembereknek, hogy meg kell találni a megfelelő védekezési módot, ki kell dolgozni az elveket a gátépítésen kívül is. Az elmúlt négy évben 120 milliárd forintot költöttek árvízvédelmi tevékenységre, ezért volt fontos a Vásárhelyi Terv megszületése, elfogadása. A terv első ütemében 65 milliárd forint jut a különböző fejlesztésekre, építésekre, s ez már jelzi, hogy komplex ököprogram valósul meg. A hullámterben 10 beavatkozási lehetőség létezik, ezek közül az egyik a tározó építése.

Dr. Váradi László, a Halászati és Öntözési Kutató Intézet igazgatója a tudomány és a kutatás kapcsolatát az Európai Unióban belül boncolgatta. Miután a Halászati Lapok júniusi számában erről a témáról készült interjú, s az igazgató hasonló gondolatokot ismertetett, ezért nem részletezzük mondanóját. Ugyancsak ismerősnek tűnt dr. Orosz Sándor előadása, aki a magyar halászsat helyzetét ismertette az Európai Unióban belül. A Haltermosz igazgatója három témakört fejtett ki: a változások és változtatások szükségességét, a rendszerben gondolkodás fontosságát és a bizalmi deficit fel-számolását.

H. Gy.